

IMMUNDEFICIENCIA ÉS IMMUNSUPPRESSIO PARODONTOLÓGIAI VONATKOZÁSAI

Dr. Mandel Iván

PTE KK Fogászati és Szájsebészeti Klinika
Parodontológiai részleg
2016.

FOGÁGYBETEGSÉG

Klinikai
tünetek

Klasszikus
pathologia

Infekciós
reakciók

Immunológiai
szemlélet

1889: chronicus suppurativ pericementitis (Black)

1942: Parodontosis = degeneratív fogágybetegség (Orban és Gottlieb)

1977: Parodontitis = gyulladásos fogágybetegség (World Workshop)

Consensus of the Seventh European Workshop on Periodontology – 2011

FOGÁGYBETEGSÉG

Consensus of the Seventh European Workshop on Periodontology – 2011

Gingivitis: (NEM jár tapadásveszteséggel)

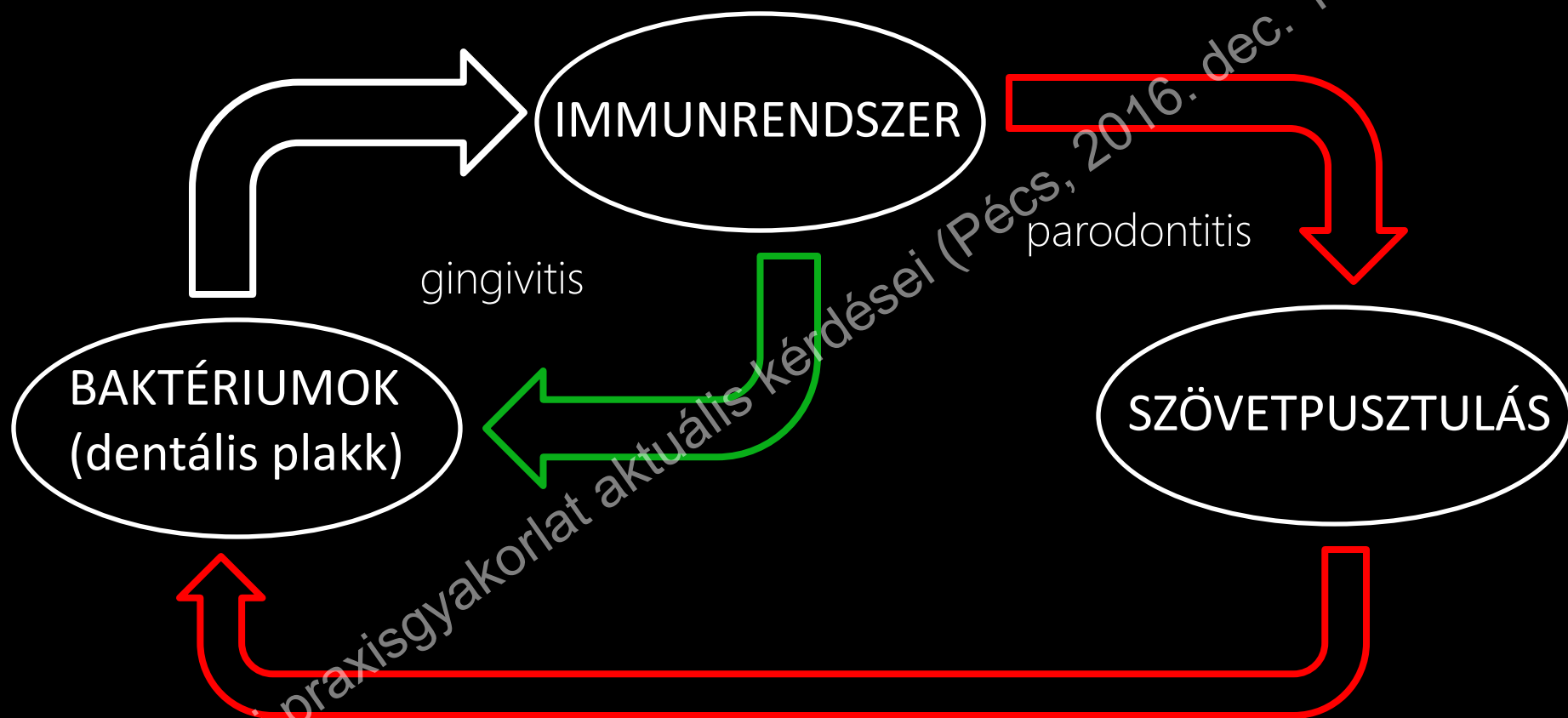
A supragingiválisan akkumulálódott bakteriális biofilmre adott chronicus gyulladásos válasz

Parodontitis: (tapadásveszteséggel jár)

Chronicus gyulladásos betegség, mely komplex polimikrobiális fertőzés talaján alakul ki, és a subgingivális baktériumok, valamint az immunrendszer közt fennálló homeosztázis megbomlása révén szövetdestrukcióhoz vezet az erre hajlamos egyéneknél.

PARODONTITIS KIALAKULÁSA

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

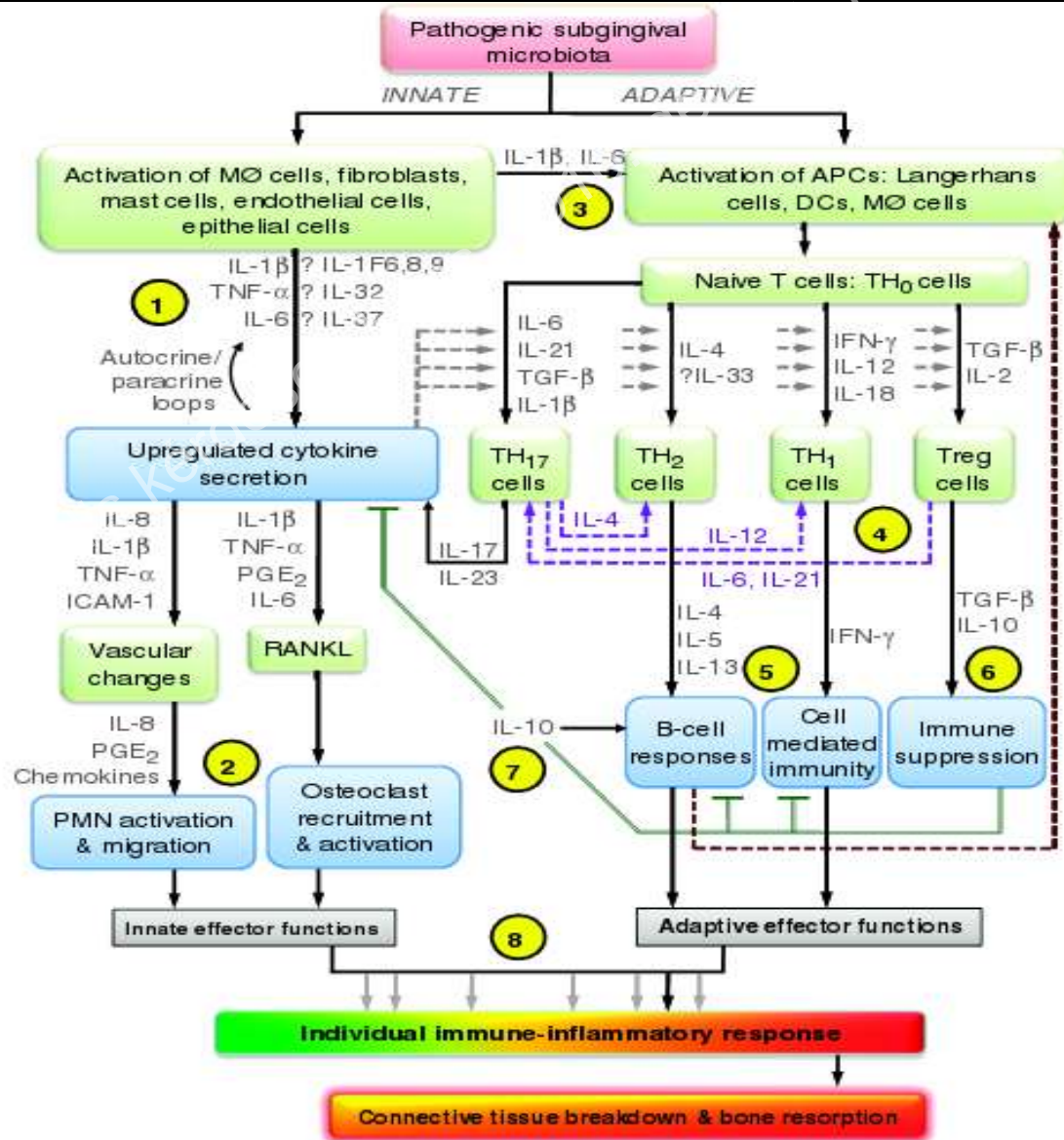
PARODONTITIS KIALAKULÁSA

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdése (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

MI AZ IMMUNRENDSZER?

- fibroblastok
- endothel sejtek
- epithelialis sejtek
- hízósejtek
- Langerhans sejtek
- dendritikus sejtek
- monocyták/macrofágok
- polimorfonuklearis leukocyták
- NK sejtek
- NKT sejtek
- cytotoxikus T sejtek
- helper T-sejtek (Th1, Th2, Th17)
- regulátor T-sejtek
- B-sejtek (B1, B2) / plazmasejtek

IMMUNRENDSZER KÁROSODÁSAI

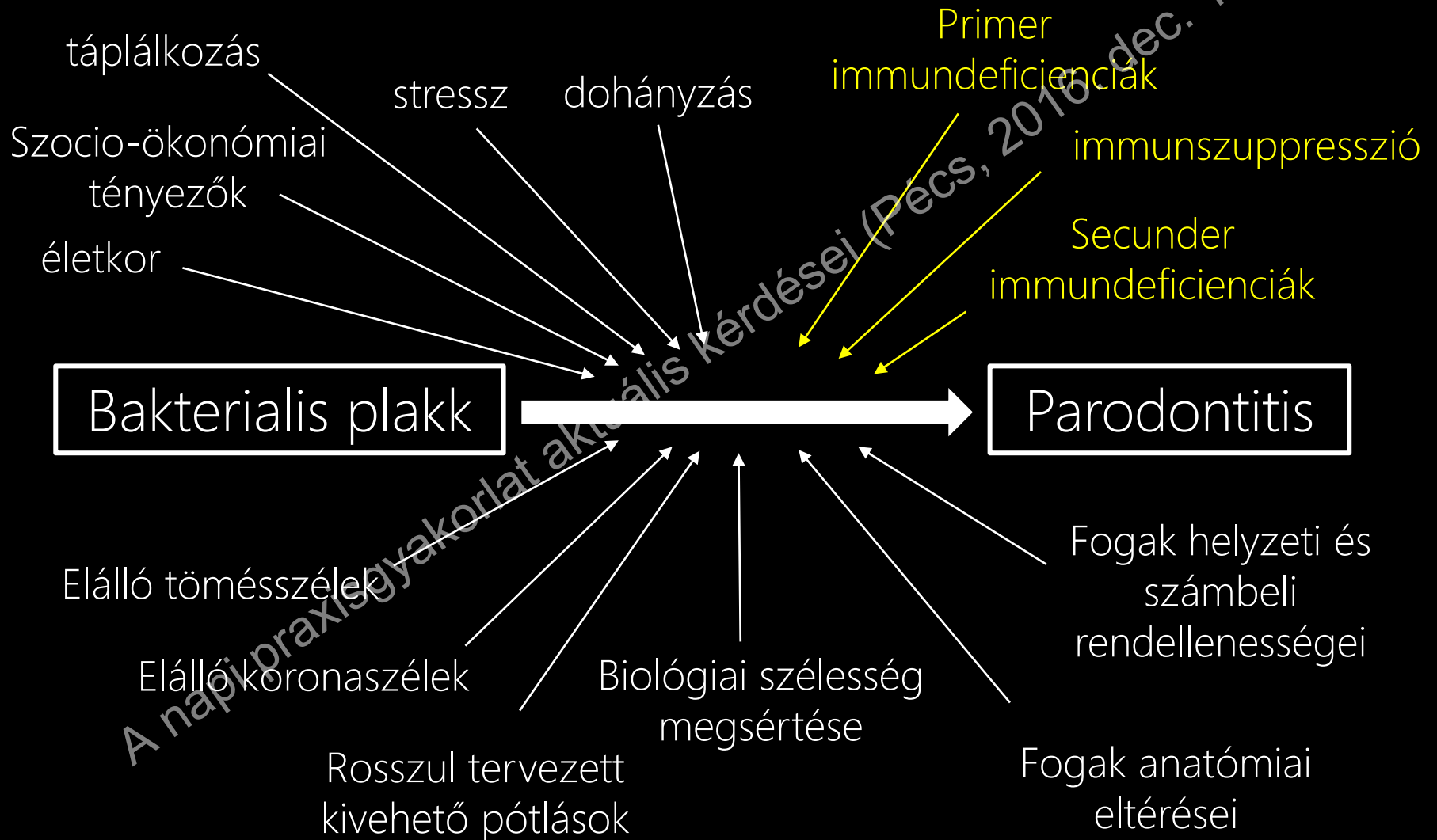
IMMUNDEFICIENCIA: az immunrendszer normális működésének zavara

- PRIMER: az immunrendszer elemeinek öröklött elváltozása
- SECUNDER: betegségek, melyekben járulékosan az immunrendszer is károsodott

IMMUNSUPPRESSIO: immunválasz kialakulásának megelőzése, ill. gátlása

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

Parodontitis okai

PRIMER IMMUNDEFICIENCIÁK

Genetikai okból kialakuló fogágybetegség

- Down syndroma
- Ehlers-Danlos syndroma
- Marfan syndroma
- ciklikus neutropenia
- familiaris chronicus benignus neutropenia
- hypophosphatasia
- lazy leukocyta syndroma
- Hajdu-Cheney syndroma
- Cohen syndroma
- Papillon-LeFèvre syndroma
- Haim-Munk syndroma
- Chediak-Higashi syndroma
- leukocyta adhesios deficiencia
- congenitalis neutropenia (Kostmann syndroma)
- acatalasia
- Weary-Kindler syndroma
- agammaglobulinaemia
- chronicus granulomatosus betegség

DOWN SYNDROME

21-es kromoszóma triszómia

PAPILLON- LEFÈVRE SYNDROMA

Cathepsin C gén (11-es kromoszóma) mutációja miatt alakul ki

LEUKOCYTA ADHESIOS DEFICIENCIA (LAD)

β -2 integrin (fehérvérsejtek összekapcsolódásáért felelős membrán glikoprotein) mutáció

Parodontitist okozó genetikai betegségek gyakorisága

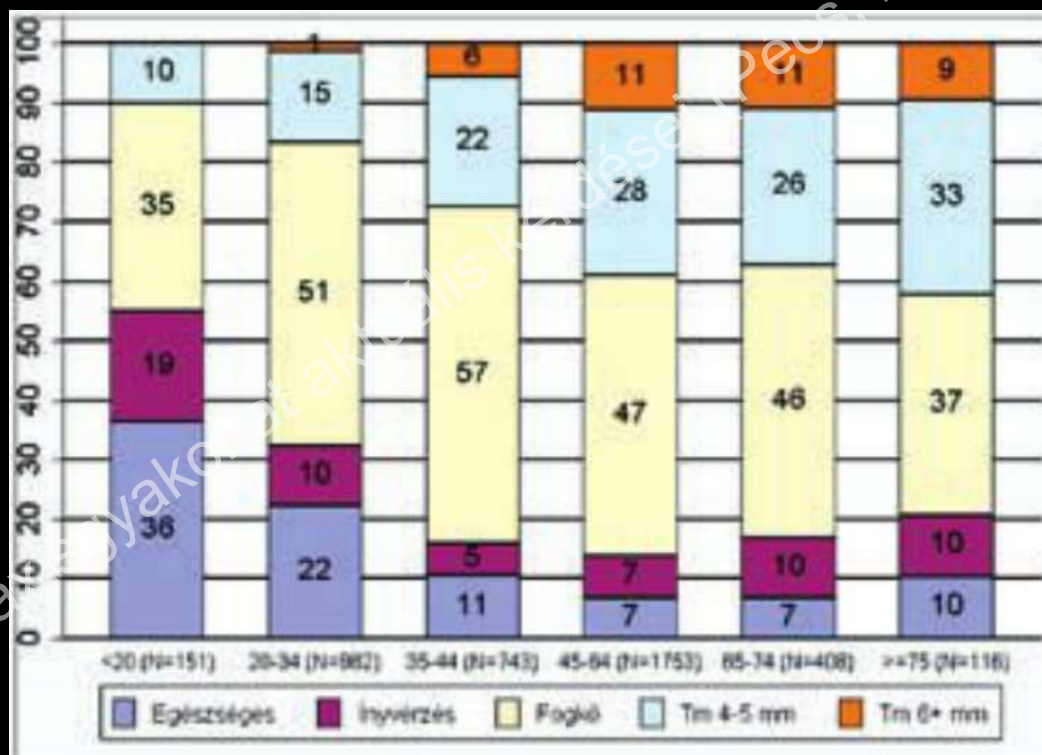
Genetikai betegség	gyakoriság
Down syndroma	0.08-0.1%
Ehlers-Danlos syndroma	0.02%
Marfan syndroma	0.02%
Hypophosphatasia	0.001%
Papillon-Lefèvre syndroma	0.0001-0.0004%
congenitalis neutropenia	0.0001%
Chediak-Higashi syndroma	kevesebb, mint 500 eset világszerte
LAD	kevesebb, mint 400 eset világszerte
Weary-Kindler syndroma	kevesebb, mint 100 eset világszerte
...	...

Parodontitis epidemiológiája

Súlyos, tapadásveszteséggel járó parodontitis előfordulása

Magyarországon 45-75 éves korig: **11%**

Parodontitis genetikai háttere

„Én a fogínyesorvadást örököltem, hiszen már a szüleim is
korán elvesztették a fogaikat.”

Immunrendszert érintő genetikai betegségek gyakorisága: max. 0.1%

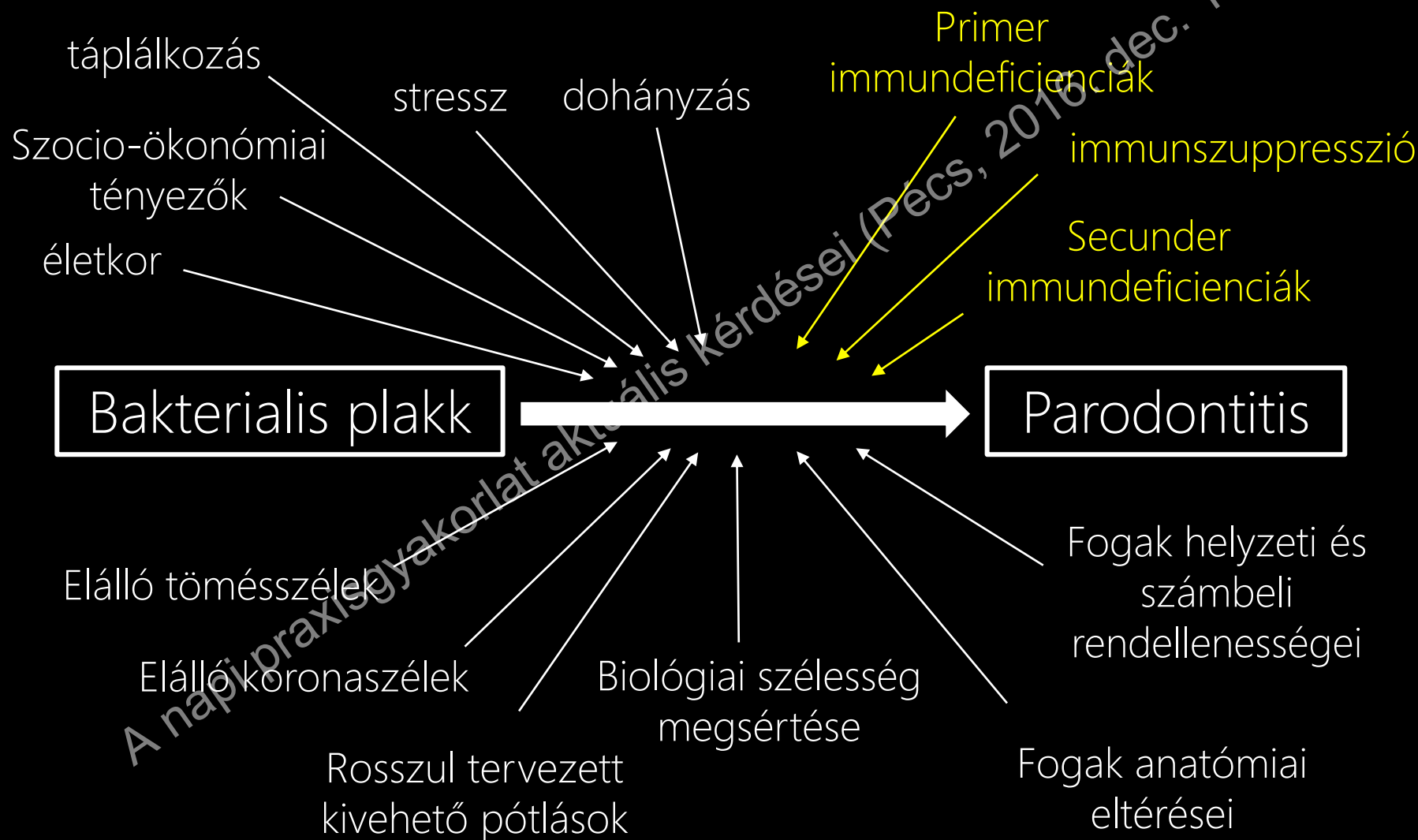
Súlyos fogágybetegség gyakorisága: 11%

NEM LEHET A FOGÁGYBETEGSÉGET GENETIKAI,
ÖRÖKLÖTT BETEGSÉGNEK TEKINTENI

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

Parodontitis okai

SECUNDER IMMUNDEFICIENCIÁK

IMMUNRENDSZER BETEGSÉGEI

MALIGNOMÁK

- LEUKAEMIÁK
- LYMPHOMÁK
- MYELOMA MULTIPLEX

EGYÉB

- AIDS

ANYAGCSERE BETEGSÉGEK

- DIABETES MELLITUS

AUTOIMMUN BETEGSÉGEK

- REUMATOID ARTHRITIS
- GYULLADÁSOS BÉLBETEGSÉGEK (IBD)

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

SECUNDER IMMUNDEFICIENCIÁK

IMMUNRENDSZER BETEGSÉGEI:

MALIGNOMÁK

- LEUKAEMIÁK
- LYMPHOMÁK
- MYELOMA MULTIPLEX

EGYÉB

- AIDS

ANYAGCSERE BETEGSÉGEK

- DIABETES MELLITUS

AUTOIMMUN BETEGSÉGEK

RHEUMATOID ARTHRITIS

- GYULLADÁSOS BÉLBETEGSÉGEK (IBD)

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

LEUKAEMIÁK

A vérképző rendszer malignus daganatainak csoportosítása:

lefolyás / sejttípus	MYELOID	LYMPHOID
ACUT	AML	ALL
CHRONICUS	CML	CLL

Általános tünetek

-fáradtság

-lymphadenopathia

-anaemia

-rekurrens infekciók

-hasi- és csontfájdalom

-vérzés

-purpurák

A napi praxiagyakorlat aktuális kérdése (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

LEUKAEMIÁK

Szájüregi tünetek

- AML-ben a legjellemzőbb
- sápadt** mucosa (anaemia miatt)
- petechiák** a palatumon, nyelven, ajkon (thrombocytopenia miatt)
- fekélyek a nyálkahártyán** : fájdalmasak, mélyek, gyulladásos udvar nélküliek (neutropenia miatt)
- gingiva hyperplasia** (főleg akut monocytar és akut promyelocytás leukaemiában a tumoros sejtek infiltrációja miatt)

LEUKAEMIÁK

mély ulceratio a buccán

petechiák, purpurák a buccán

ínyhyperplasia

LYMPHOMÁK

A nyirokrendszer tumorainak klasszifikációja

HODGKIN-KÓR

- Nyaki nyirokcsomó duzzanat (korai jel), mely fájdalomatlan, nem köthető fertőzéshez és több, mint 1 hónapja jelen van
- Szinte mindig nyirokcsomóból indul ki ezért a **szájtünetek kevésbé jellegzetesek**

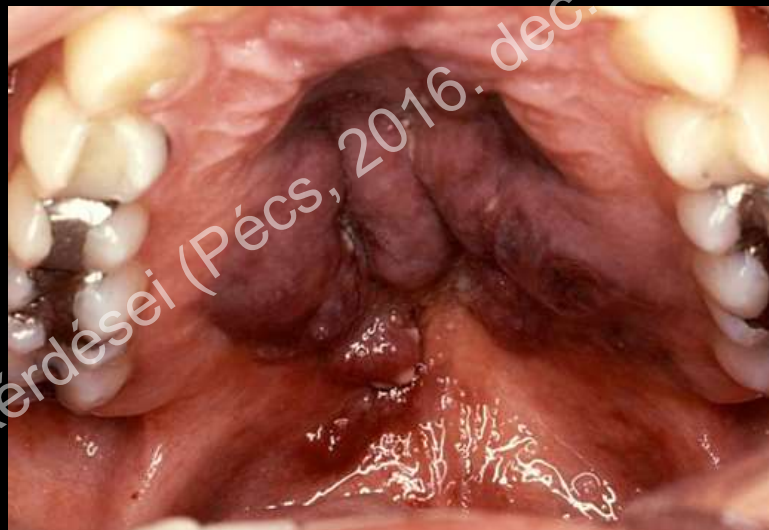
NON-HODGKIN LYMPHOMA

- Nyaki nyirokcsomó duzzanat (korai jel) mely fájdalomatlan, nem köthető fertőzéshez és több, mint 1 hónapja jelen van
- Gyakori az extranodalis manifesztáció:
 - Waldeyer gyűrű területén (tonsilla, nyelvgyök)
 - fájdalmatlan, puha duzzanat a palatumon buccán és a gingiván, mely esetleg kifelélyeződhet.**
- Gyakori kísérője AIDS-nek

LYMPHOMÁK

NON-HODGKIN LYMPHOMA

MYELOMA MULTIPLEX

Plazmasejtek daganatos betegsége

- a kóros sejtömeg vérző tumorként jelenhet meg a gingiván (főként a retromolaris tájékon)
- Az állcsontokban szabályos, kerekded radiolucens területek láthatók rtg.-n

Figure #1

Gyanús tünetek
↓
ANAMNÉZIS

iránydiagnózis

Tüneti kezelés

Definitív diagnózis

Oki kezelés

```

graph TD
    A[Gyanús tünetek] --> B[ANAMNÉZIS]
    B --> C[iránydiagnózis]
    C --> D[odontológia/szájsebészet]
    C --> E[Haematológia]
    D --> F[Tüneti kezelés]
    E --> G[Definitív diagnózis]
    G --> H[Orvosi kezelés]

```


SECUNDER IMMUNDEFICIENCIÁK

IMMUNRENDSZER BETEGSÉGEI:

MALIGNOMÁK

- LEUKAEMIÁK
- LYMPHOMÁK
- MYELOMA MULTIPLEX

EGYÉB

- AIDS

ANYAGCSERE BETEGSÉGEK

- DIABETES MELLITUS

AUTOIMMUN BETEGSÉGEK

- RHEUMATOID ARTHRITIS
- GYULLADÁSOS BÉLBETEGSÉGEK (IBD)

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

HIV FERTŐZÉS MAGYARORSZÁGON

A regisztrált HIV-fertőzött személyek nemenkénti megoszlása
a verifikálás éve szerint

Év	Férfi	Nő	Ismeretlen	Összesen
1985-2010	1485	233	235	1953
2011	122	12	28	162
2012	186	14	19	219
2013	191	17	32	240
2014	213	20	38	271
2015	196	26	49	271
2016. I-III. n.év	135	11	29	175
Összesen	2528	333	430	3291

+68,5%

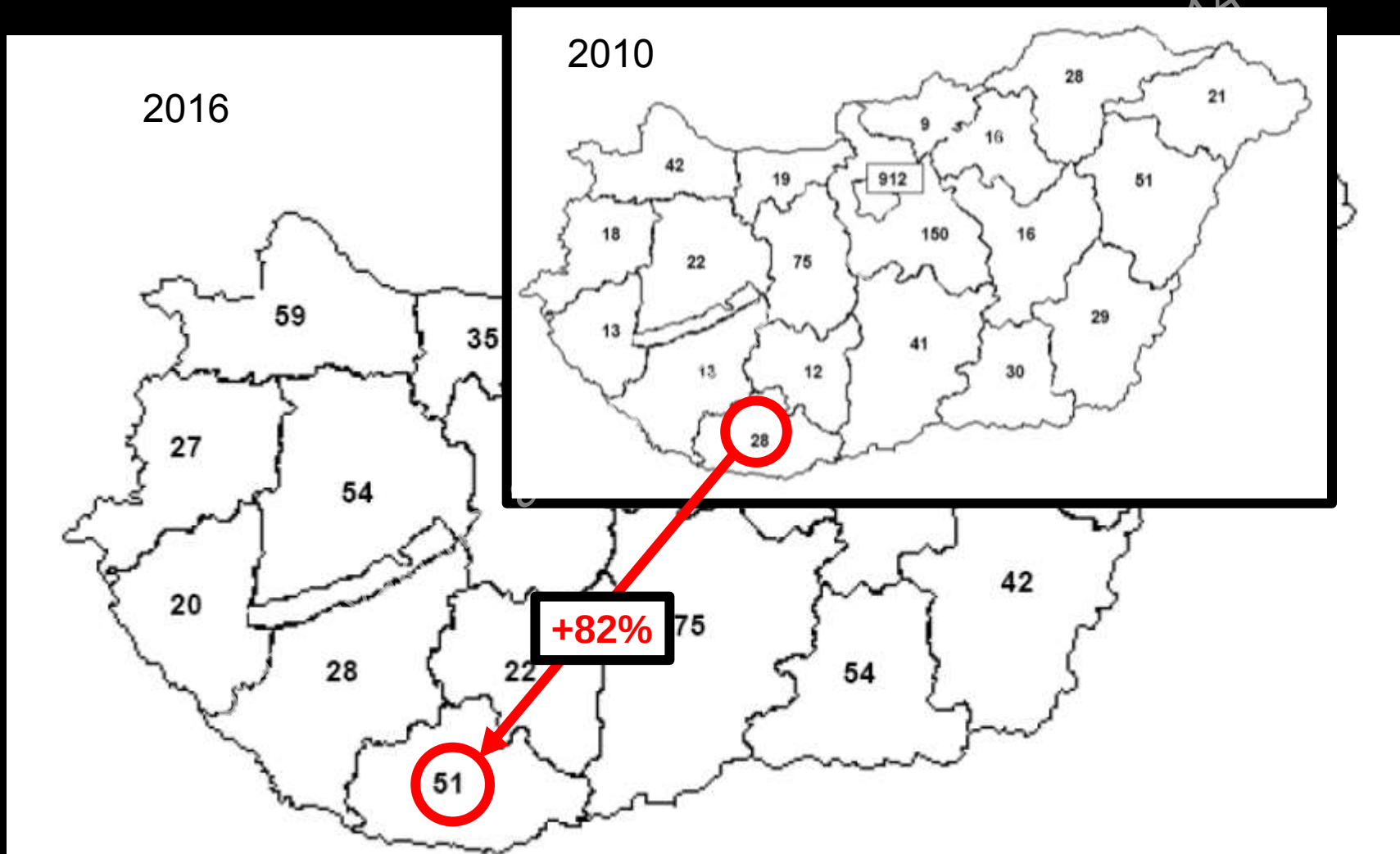
A tünetmentes fertőzöttek száma ennél kb. 3-4x nagyobb lehet !!!

HIV FERTŐZÉS MAGYARORSZÁGON

44-16-1

*A térkép nem tartalmazza az anonim és az ismeretlen lakóhelyű HIV-pozitív személyeket.

HIV FERTŐZÉS MAGYARORSZÁGON

A regisztrált HIV-fertőzött személyek rizikócsoportok szerinti megoszlása

Év	Rizikócsoportok								
	Homo/ biszexuális	Hetero- szexuális	Hemofiliás	Transzfúziós recipiens	Intravénás kábitószer- élvező	Nosocomialis	Maternalis	Ismeretlen	Összesen
1985-2010	1068	321	32**	23**	22**	16**	9	462	1953
2011	106	19	0	2*	0	0	0	35	162
2012	149	24	0	1*	0	0	1	44	219
2013	163	24	0	0	1*	0	1	51	240
2014	173	28	0	0	1	0	1	68	271
2015	133	21	0	0	2	0	2	113	271
2016. I-III. n.év	91	17	0	0	2*	0	1*	64	175
Együtt	1883	454	32**	26**	28**	16*	15**	837	3291

* Importált esetek

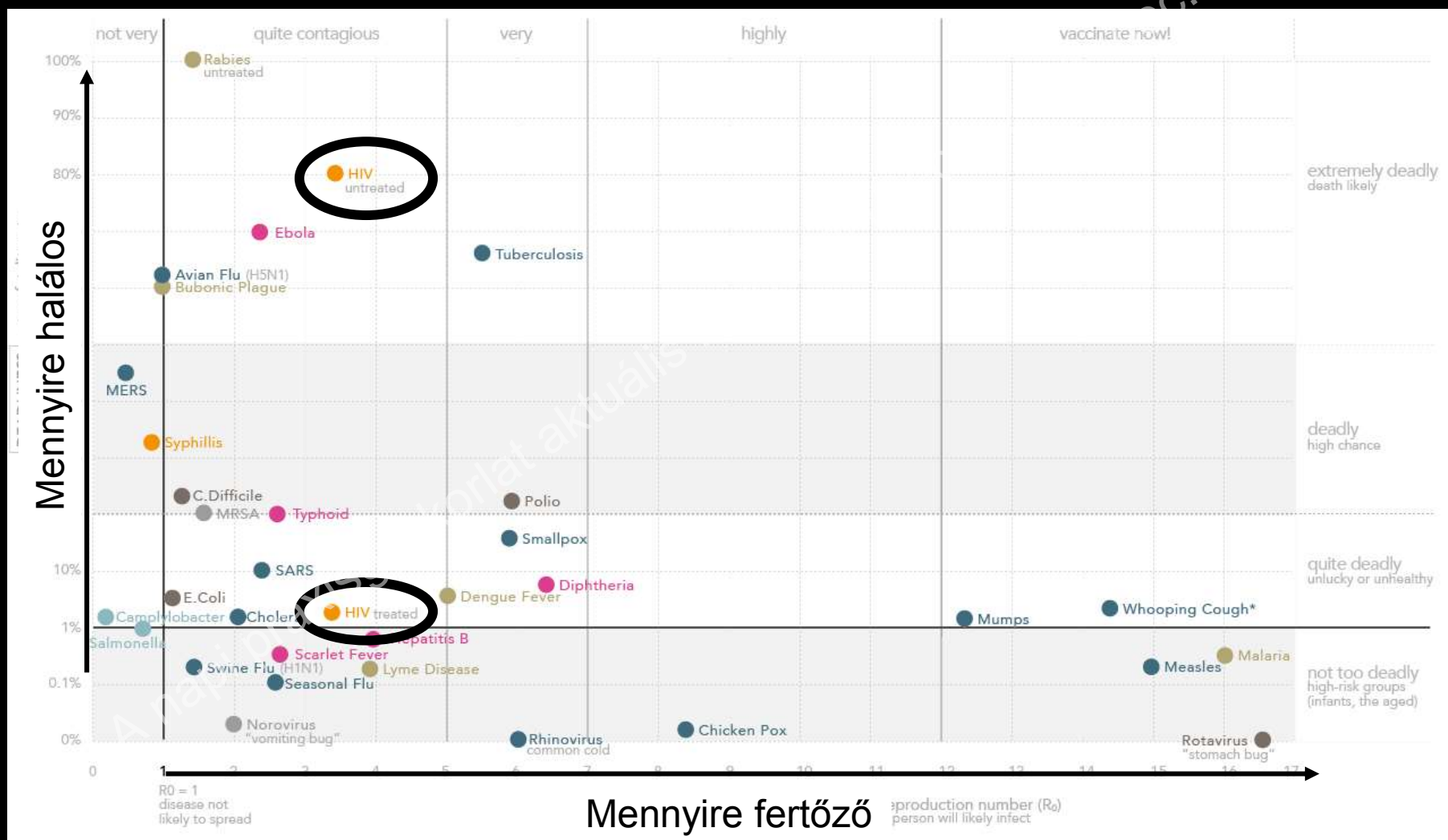
** Importált esetekkel együtt

MENNYIRE VESZÉLYES A HIV?

14-16.

HIV FERTŐZÉS MAGYARORSZÁGON

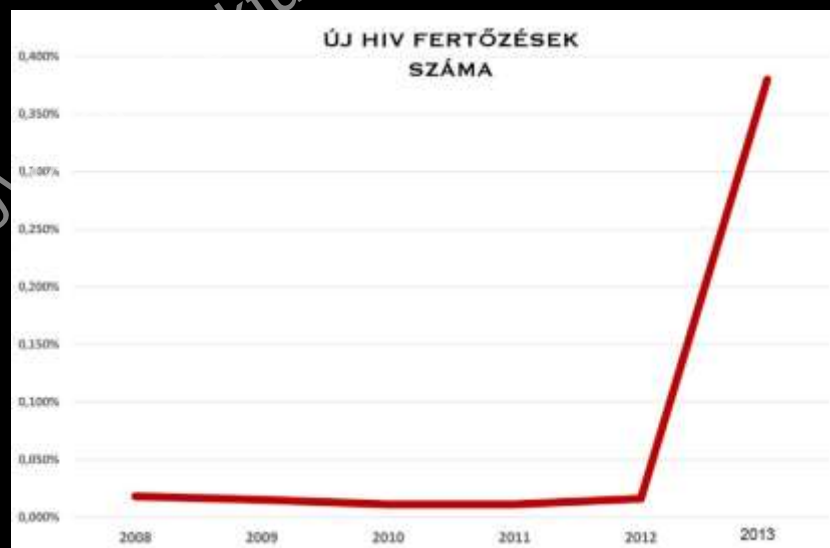
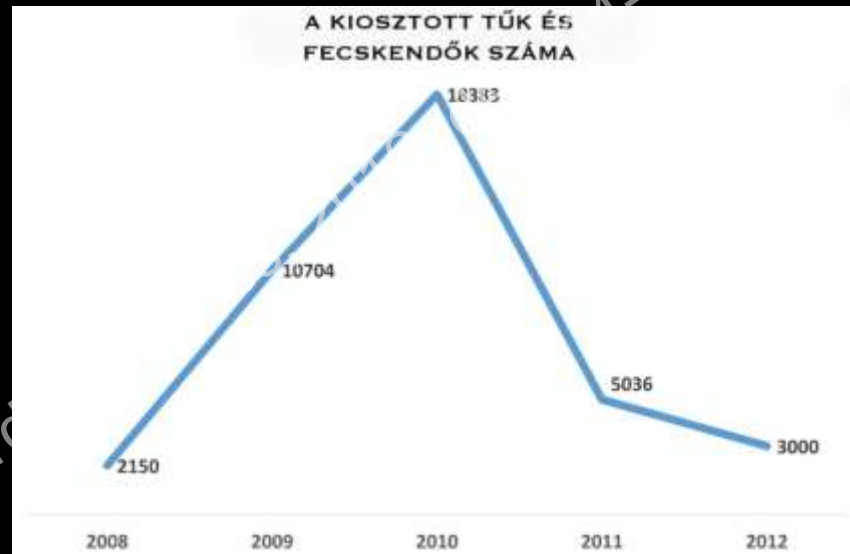
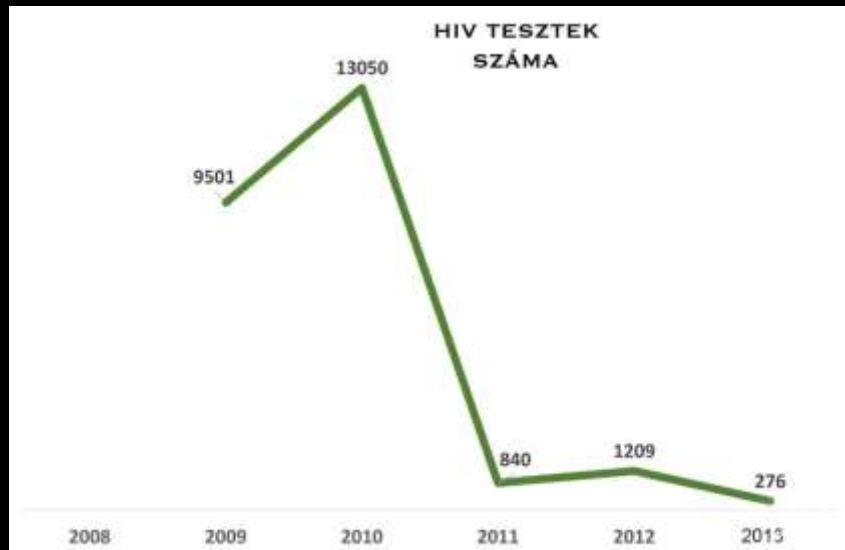
Milyen problémákkal szembesül Magyarország a HIV kapcsán?

- A környező országokban az utóbbi években jelentősen megnőtt a fertőzöttek száma
 - elsősorban a heteroszexuálisok és i.v. droghasználók között
 - Lengyelország: 2011-ben megháromszorozódott az új esetek száma
 - Ukrajna: 2011-ben 21.200 új esetet jelentettek, összesen pedig a lakosság 0.8%-a lehet fertőzött (230.000 fő)
 - Románia: 2007-2010: 30 új eset, 2013: 600 új eset
- Változások az intravénás droghasználatban:
 - „dizájnerdrogok” (mefedron, MDPV, 4-MEC, stb.) terjedése pl. a heroin rovására
 - gyakoribb túhasználat (heroin: 2/nap, dizájnerdrogok: 8-10/nap)
 - nagyobb esély a közös túhasználatra
- Csökkenő állami támogatás miatt csökken az anonim szűrések száma
 - 2002-ben 30%-os csökkenés

Küszöbön áll a HIV fertőzések radikális emelkedése(?)

HIV Romániában

HIV / AIDS

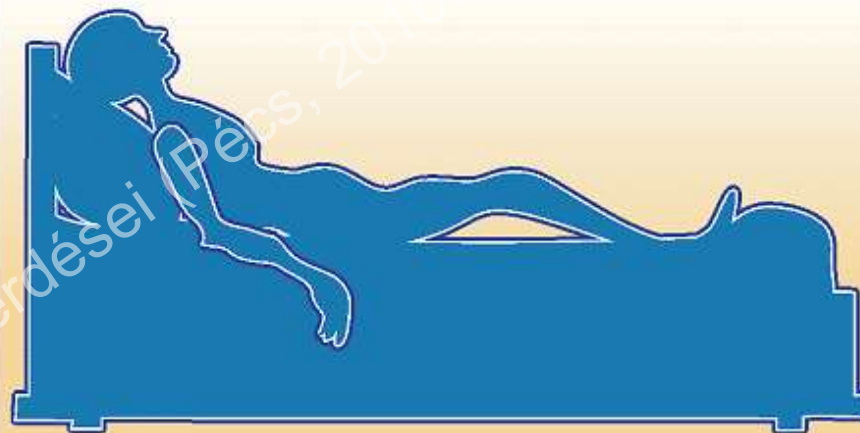

HIV fertőzés stádiumai:

1. 3-8 hét lappangás után jelentkező akut szerokonverziós tünetek
2. Tünetmentes időszak (3-8 év)
3. Minor tünetek időszaka
4. Major tünetek időszaka
5. AIDS

Symptoms of HIV infection and Aids

The 5th phase

Only when patients enter the last phase of HIV infection can they be said to have full-blown Aids.

It usually takes about 18 months for the major symptomatic phase to develop into Aids.

In the final stage of Aids, the symptoms of HIV disease become more acute.

Patients become infected by relatively rare and unusual organisms that do not respond to antibiotics, the immune

system deteriorates, and more persistent and untreatable opportunistic conditions and cancers begin to manifest.

While people with Aids (the last phase of HIV disease) usually die within two years, anti-retroviral therapy and the prevention and treatment of opportunistic infections may prolong this period.

AIDS

Az AIDS syndroma szájüregi tünetei

-CANDIDIASIS

-HAIRY LEUKOPLAKIA

-KAPOSI SARCOMA

-LINEARIS GINGIVALIS ERYTHEMA

-NECROTIZING ULCERATIVE GINGIVITIS (NUG)

-NECROTIZING ULCERATIVE PARODONTITIS (NUP)

-NON-HODGKIN LYMPHOMA

A napi praxis gyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

AIDS

GOMBÁS FERTŐZÉSEK:

- CANDIDIASIS
- LINEARIS GINGIVALIS ERYTHEMA

VÍRUSOS FERTŐZÉSEK:

- HAIRY LEUKOPLAKIA
- HERPES SIMPLEX

BAKTERIALIS FERTŐZÉSEK:

- NECROTIZING ULCERATIVE GINGIVITIS (NUG)
- NECROTIZING ULCERATIVE PARODONTITIS (NUP)

NEOPLAZMÁK:

- KAPOSI SARCOMA
- NON-HODGKIN LYMPHOMA

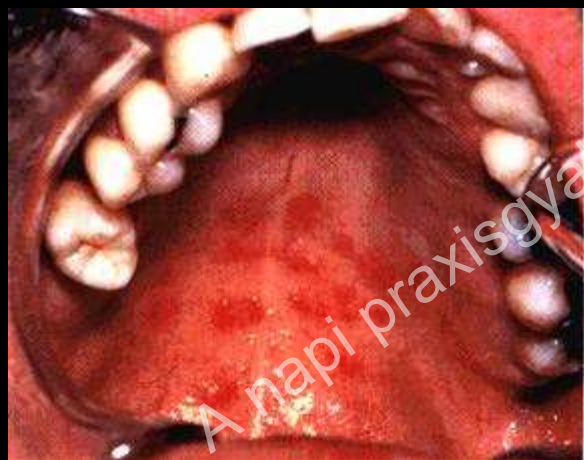

AIDS: CANDIDIASIS

CHRONICUS ATROPHIÁS CANDIDIASIS

- vörös foltok
- nyelvháton, palatumon

ACUT HYPERPLASTICUS CANDIDIASIS

- erythemás alapon ülő
- krémes fehér állagú plakkok
- letörölhető
- letörlés után pontszerűen vérző

CHEILITIS ANGULARIS

- vörös, fissurált ajakzug

AIDS: LINEARIS GINGIVALIS ERYTHEMA

- 2-4 mm széles sávban az ínyszélen végigfutó, égő vörös elváltozás
- pontos oka ismeretlen, de nagy valószínűséggel Candida okozza
- nem reagál a hagyományos oki kezelésre (depurálás, szájhigiéne javítása)

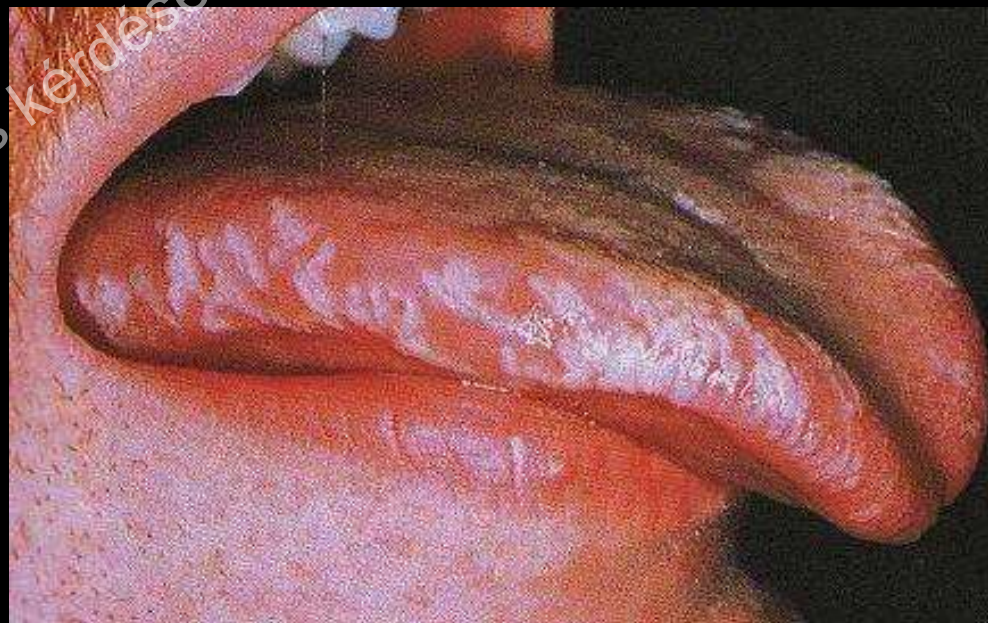
A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

AIDS: HAIRY LEUKOPLAKIA

- tipikusan a nyelv oldalán kétoldalt található
- fehéres csíkozottságot mutató
- nem letörölhető
- Epstein-Barr vírus (EBV) okozza

A napi praxisgyakorlat aktualis kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

AIDS: HERPES SIMPLEX

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

NECROTISALO ULCERATIV GINGIVITIS ÉS PARODONTITIS

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

AIDS: KAPOSI SARCOMA

- Human Herpes Virus 8 (HHV8) által okozott malignus daganat
- vöröses-kékes duzzanat, leggyakrabban a palatumon, gingiván és a nyelvháton

AIDS: NON-HODGKIN LYMPHOMA

HIV / AIDS betegek fogászati ellátása

A HIV fertőzöttek és AIDS betegek
alapbetegséggel össze nem függő fogászati kezeléseit

Az alapellátásban KELL elvégezni

Az infekciókontroll általános irányelveit követve.

„Az Országos Epidemiológiai Központ és a Szakmai Kollégium Fog- és Szájbetegségek tagozatának közös ajánlása a fogászati egészségügyi ellátással összefüggő fertőzések megelőzésére”

Nem lehet:

- Továbbküldeni olyan kezeléssel amely alapellátásban is elvégezhető
(pl. tömés, gyökérkezelés, extractio, depurálás, stb.)
- Elkülönítve kezelni

MI A FOGORVOS FELADATA ANUG ESETÉN?

Tünetei: szájszag, FÁJDALOM, hőemelkedés, elesettség, nyaki nycs. duzzanat

Kezelése:

1.ülés:

- Hyperolos lemosás (3%)
- Tabl. Klion 3x1/nap (kivéve: terhesek, szoptató kismamák, májbeteg, alkoholisták)
valamint fokozott elővigyázatosság szükséges Syncumar szedőknél
- Laborvizsgálat (systemás háttérbetegség kizárására)

2.ülés:

- Hyperolos lemosás
- supragingivalis depurálás

3.ülés:

- érzéstelenítésben subgingivalis depurálás

ELMARADT KEZELÉS KÖVETKEZMÉNYE

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

SECUNDER IMMUNDEFICIENCIÁK

IMMUNRENDSZER BETEGSÉGEI:

MALIGNOMÁK

- LEUKAEMIÁK
- LYMPHOMÁK
- MYELOMA MULTIPLEX

EGYÉB

- AIDS

ANYAGCSERE BETEGSÉGEK

- DIABETES MELLITUS

AUTOIMMUN BETEGSÉGEK

RHEUMATOID ARTHRITIS

- GYULLADÁSOS BÉLBETEGSÉGEK (IBD)

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

DIABETES MELLITUS

A XXI. SZÁZADRA AZ EGYIK LEGKOMOLYABB NÉPEGÉSZSÉGÜGYI PROBLÉMÁVÁ VÁLT

Magyarország: 1.000.000 diabetes mellitusos beteg

Cukorbetegek száma Magyarországon (1999–2015)

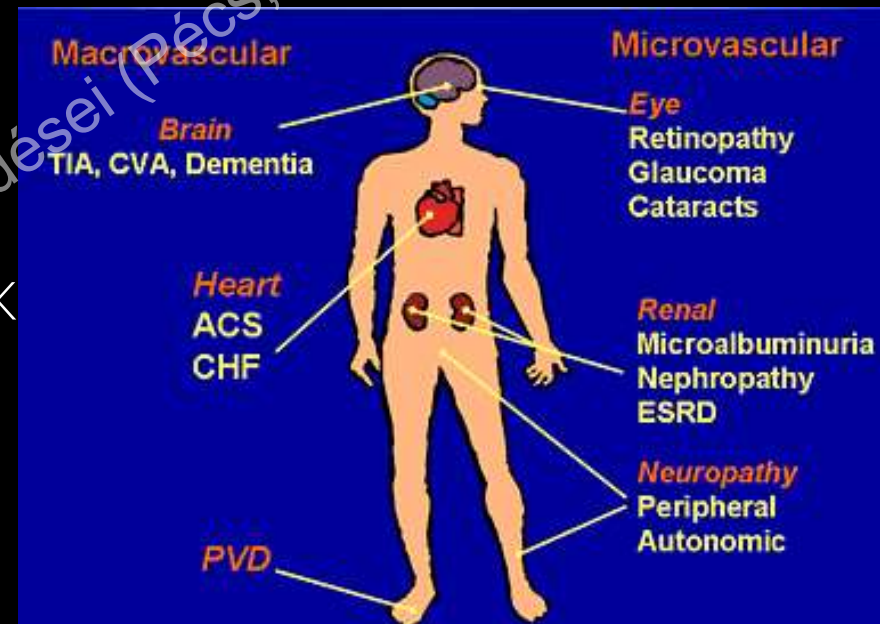
Tízezer lakosra jutó diabetes mellitus megbetegedés
a 19 éves és idősebb lakosság körében nemenként:

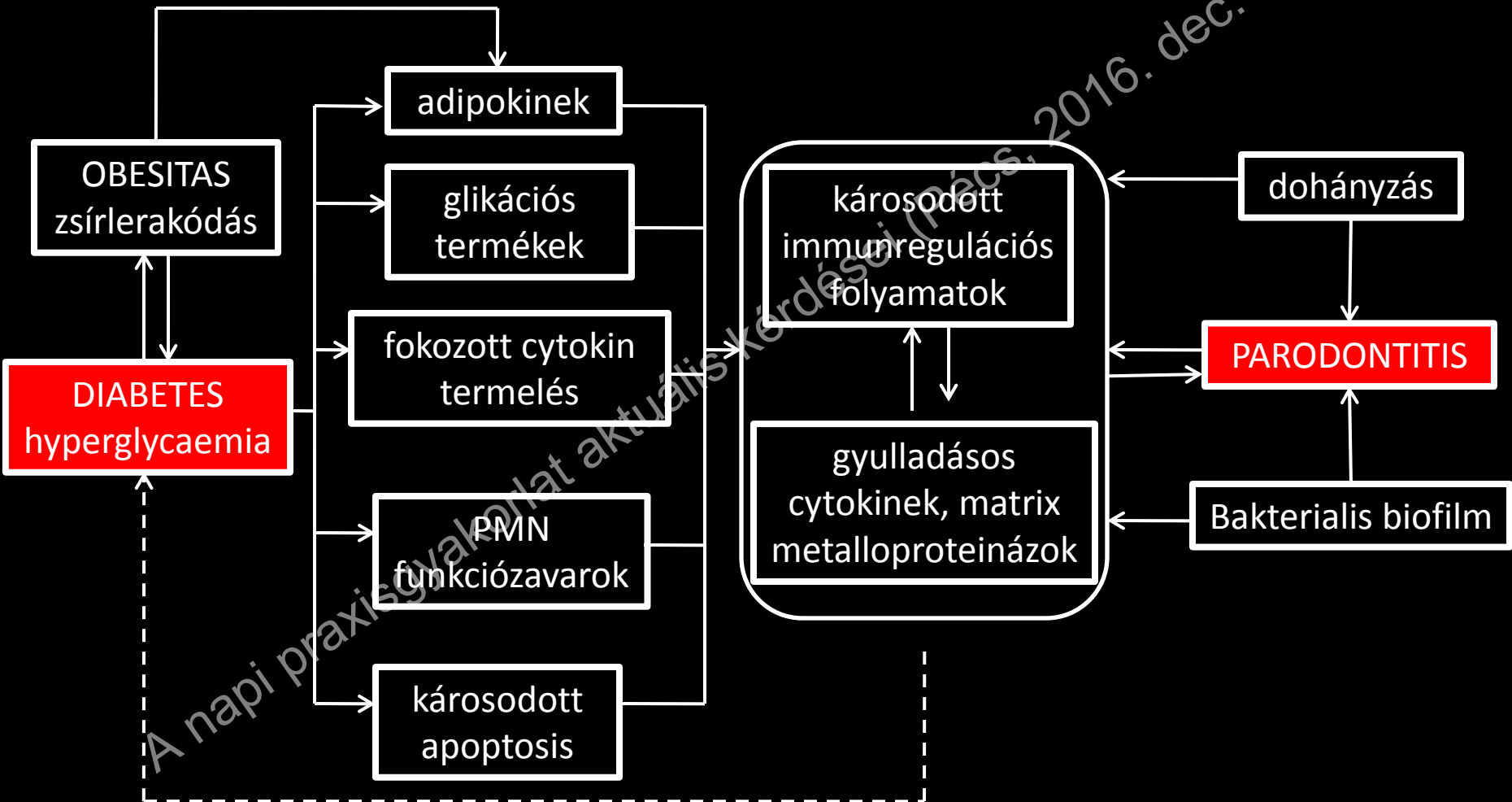
DIABETES SZÖVŐDMÉNYEI

- RETINOPATHIA
- NEUROPATHIA
- NEPHROPATHIA
- CARDIOVASCULARIS SZÖVŐDMÉNYEK
- KÁROSODOTT SEBGYÓGYULÁS
- IDEGRENDSZERI TÜNETEK
- FOGÁGYBETEGSÉG

PARODONTITIS ÉS DIABETES KÖLCSÖNHATÁSA

DIABETES ÉS FOGÁGYBETEGSÉG

- súlyos ínygyulladás
- mély tasakok képződése
- gyors csontpusztulás
- gyakori abscessus képződés
- lassú sebgyógyulás

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

DIABETES HATÁSA PARODONTITISRE

DIABETESES

NEM DIABETESES

21%	TASAKKÉPZŐDÉS	8,8%
31%	ÍNYRECESSIO	22%
63,7%	ÍNYVÉRZÉS	50%
11%	SÚLYOS TAPADÁSVESZTESÉG	5%

DIABETESESEKBEN **3.5-4** -SZER NAGYOBB VALÓSZÍNŰSÉGGEL
ALAKUL KI DESTRUKTÍV PARODONTITIS

PARODONTITIS HATÁSA A DIABETESRE

→ BACTERAEMIA JELENTŐSEN NÖVELI AZ ATHEROSCLEROTICUS PLAKKOK KIALAKULÁSÁNAK KOCKÁZATÁT

-Súlyos parodontitisben szenvedő diabeteseseknél 3x a rizikója a vese- illetve cardiovascularis komplikációk kialakulásának

→ A CHRONICUS SUBKLINIKAI GYULLADÁS (IL 6 ÉS $\text{TNF}\alpha$) A SZERVEZETBEN NÖVELI AZ INZULINREZISZTENCIÁT

→ A KERINGŐ GYULLADÁSOS MEDIÁTOROK A MICROVASCULARIS SZÖVŐDMÉNYEKET SÚLYOSBÍJTJÁK ÉS MACROVASCULARIS SZÖVŐDMÉNYEK IRÁNYÁBA TÖRTÉNŐ PROGRESSIOT SEGÍTIK

-A parodontitis kezelése 0.4%-kal javította a HgbA1c szintjét cukorbetegeseknél (ez 8.4%-os csökkenést jelent a diabetes szövődményeiben)

-A parodontitis sikeres kezelésével jelentősen csökkenteni lehetett a napi inzulinadagot

BŐR ÉS SZÁJNYÁLKAHÁRTYA TÜNETEK

1. bakteriális fertőzések (furunculus, carbunculus)
2. candidosis
3. glossitis rhombica mediana
4. Lichen oris
5. Xerostomia
6. Stomatoglossopyrosis
7. Ízérzés zavara

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

BAKTERIALIS FERTŐZÉSEK

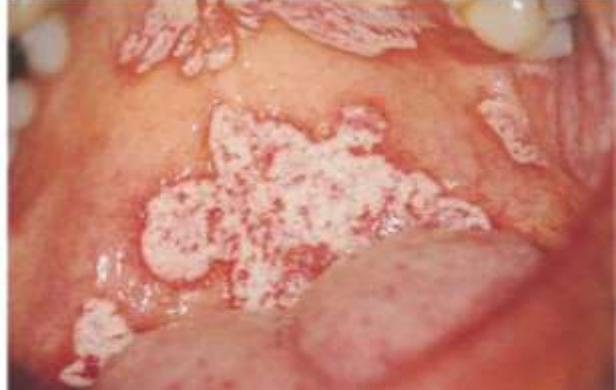
Furunculus: egy szőrtüsző mély gennyes gyulladása

Carbunculus: szőrtüszők csoportjának mély gennyes gyulladása

CANDIDA FERTŐZÉSEK

	ACUT	CHRONICUS
ATROPHIÁS		
HYPERPLASTICUS		

CANDIDA FERTŐZÉSEK

CHEILITIS ANGULARIS

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

GLOSSITIS RHOMBICA MEDIANA

<http://dermis.net>

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

LICHEN ORIS

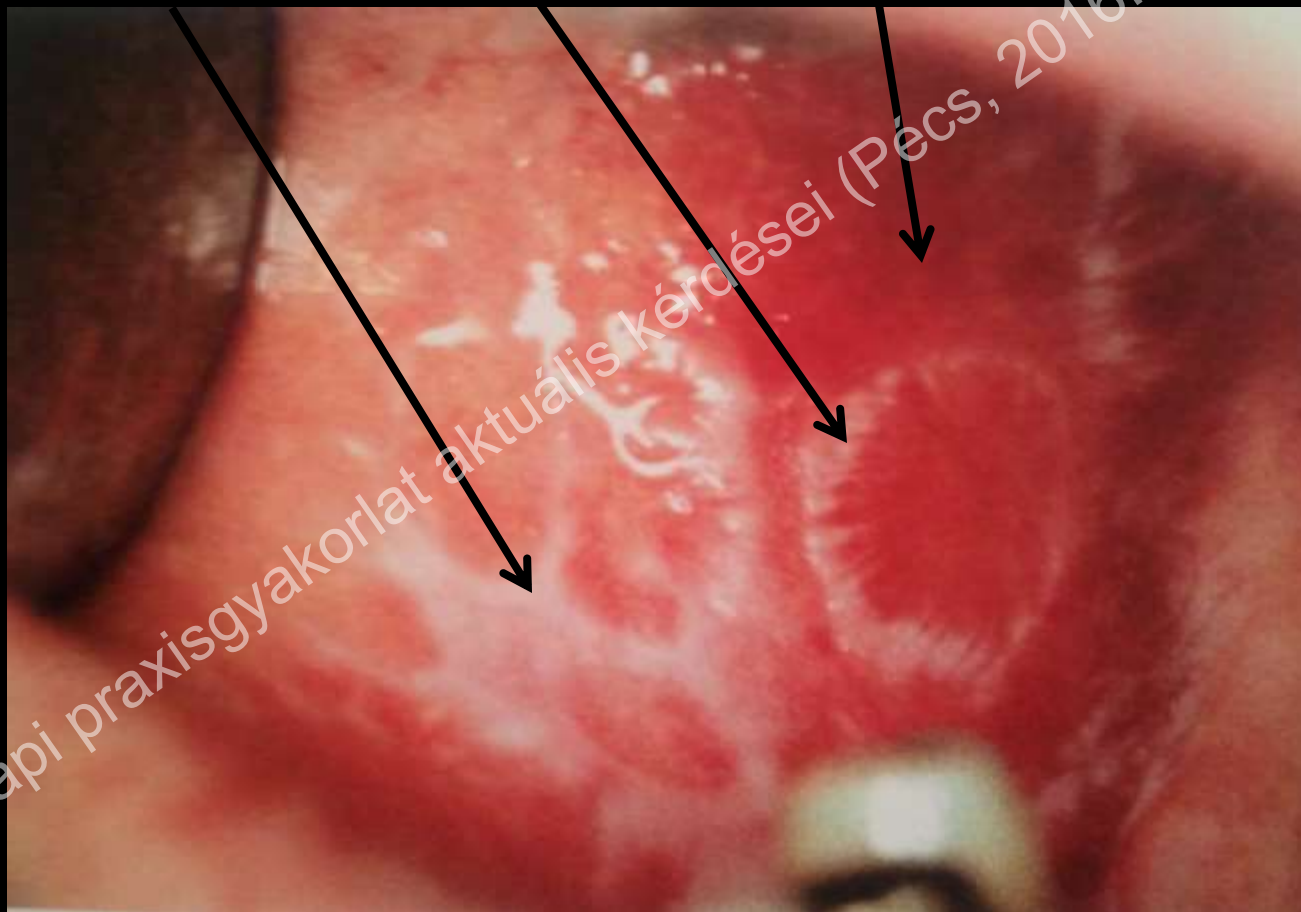

RETICULARIS

ANNULARIS

ATROPHIÁS

EROSIV

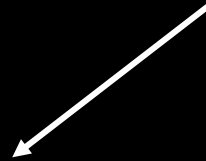

MI A FOGORVOS FELADATA?

ANAMNÉZIS

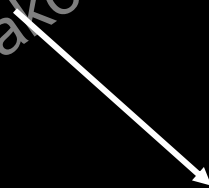
Iránydiagnózis

Akut fogászati ellátás
(parodontalis abscessus)

Konzultáció háziorvossal
(laborvizsgálat, diabetes beállítása)

Parodontológia/szájsebészet

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

SECUNDER IMMUNDEFICIENCIÁK

IMMUNRENDSZER BETEGSÉGEI:

MALIGNOMÁK

- LEUKAEMIÁK
- LYMPHOMÁK
- MYELOMA MULTIPLEX

EGYÉB

- AIDS

ANYAGCSERE BETEGSÉGEK

- DIABETES MELLITUS

AUTOIMMUN BETEGSÉGEK

- REUMATOID ARTHRITIS
- GYULLADÁSOS BÉLBETEGSÉGEK (IBD)

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

RHEUMATOID ARTHRITIS

A parodontitisnek és RA-nek sok közös etiológiai faktora van és hasonló az immunpathológiájuk

Bár sokáig vitatott volt a közvetlen összefüggés köztük, az újabb vizsgálatok az alábbiakat igazolták

Parodontitis előfordulása nem-RA pácienseknél: 12%

Parodontitis előfordulása RA pácienseknél: 27%

(Smit et al., 2012)

Parodontitis nem sebészi kezelése (=supra- és subgingivalis depurálás) csökkentette a RA aktivitását és mérhetően csökkentek a RA-ra jellemző gyulladásos paraméterek (CRP, TNF α)

(Erciyas et al., 2012)

GYULLADÁSOS BÉLBETEGSÉGEK

COLITIS ULCEROSA

- Ismeretlen etiológiájú vastagbél gyulladás
- Szájtünetek viszonylag ritkák (8%)
- Stomatitis aphtosa
- Pyostomatitis vegetans

CROHN BETEGSÉG

- A vékony és vastagbelet érintő fekélyes gyulladás
- Szájtünetek 6-20%-ban alakulnak ki
- Stomatitis aphtosa
- „macskakő” rajzolatú mucosa
- polipok és csomók
- mély, linearis fekélyek

IMMUNSZUPPRESSZIÓ

Valamely betegség kezelése során az immunrendszert gyengítjük (gyógyszeresen)

CITOSZTATIKUMOK

- ANTIMETABOLITOK:

- purin: Azathioprin, mycophenolát-mofetil, mizoribin
- pirimidin: leflunomid, brequina
- folsav-antagonista: methotrexat

-ALKILÁLÓSZEREK: cyclophosphamid

KORTIKOSZTEROIDOK

ANITIESTEK

- basiliximab, daclizumab

CITOKIN GÉNEK EXPRESSZIÓJÁT GÁTLÓ SZEREK

- cyclosporin, tacrolimus

CITOSZTATIKUMOK

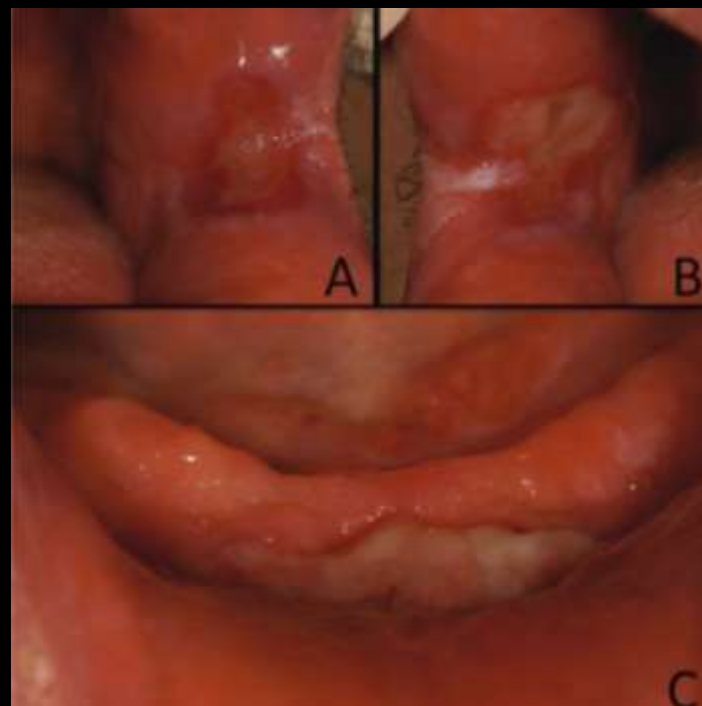
Leggyakrabban a szájnyálkahártya fekélyei, égő érzése alakulhat ki, glossitis

AZATHIOPRINE (IMURAN) – transzplantáltak, colitis ulcerosa

MYCOFENOLSAV (CELLCEPT, MYFENAX, MYFORTIC) – transzplantáltak

LEFLUNOMIDE (ARAVA) – rheumatoid arthritis

METHOTREXATE (METOJECT, TREXAN) →
psoriasis, rheumatoid arthritis

KEMOTERÁPIÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ NYÁLKAHÁRTYA ELVÁLTOZÁSOK

Leggyakrabban a szájnyálkahártya fekélyei, égő érzése alakulhat ki, glossitis
Általában 30-40%-ban jelentkezik

Csontvelő transzplantáció esetén akár 70-80%-ban is kialakulhat

Grade 0: nincs tünet

Grade 1: lézió nélküli enyhe fájdalom, erythema, vagy kisebb fekélyek

Grade 2: fájdalmas fekélyek, erythema, de a nyelés nem nehezített

Grade 3: fájdalmas fekélyek, erythema, nyelési nehézséggel

Grade 4: intubálást, illetve parenteralis táplálást igényel

Grade 1

Grade 2

Grade 3

KORTIKOSZTEROIDOK

- csökkenti a parodontitis szubjektív tüneteit (vérzés, ínyduzzanat, erythema), de a tasakképződés progressióját nem lassítja!!!
- Mellékhatásként jelentkezhetsz diabetes, vagy osteoporosis: mindekettő a parodontitis rizikótényezője
- a szájnyálkahártya atrophiaja és következményes égő érzés, gombás fertőzések

METHYLPREDNISOLONE (MEDROL)

ANTITESTEK

Lehetnek mono- illetve poliklonálisak, utóbbiaknak több a mellékhatása:

Száj égő érzése, glossitis, fekélyképződés

IL-2R (transzplantáció után, akut szervkilökődés ellen)

BASILIXIMAB (**SIMULECT**), DACLIZUMAB (**ZENEPAX**)

TNF α (rheumatoid arthritis)

CERTOLIZUMAB (**CIMZIA**), ADALIMUMAB (**HUMIRA**), INFLIXIMAB (**REMICADE**),
GOLIMUMAB (**SIMPONI**),

IL-6: (rheumatoid arthritis)

TOCILIZUMAB (**ROACTEMRA**)

IL-12, IL-23 (psoriasis)

USTEKINUMAB (**STELARA**)

CITOKIN GÉNEK EXPRESSZIÓJÁT GÁTLÓ SZEREK

CYCLOSPORINE (SANDIMMUN)

TACROLIMUS (PROGRAF)

MI A FOGORVOS FELADATA?

ANAMNÉZIS

Iránydiagnózis

Konzultáció kezelőorvossal

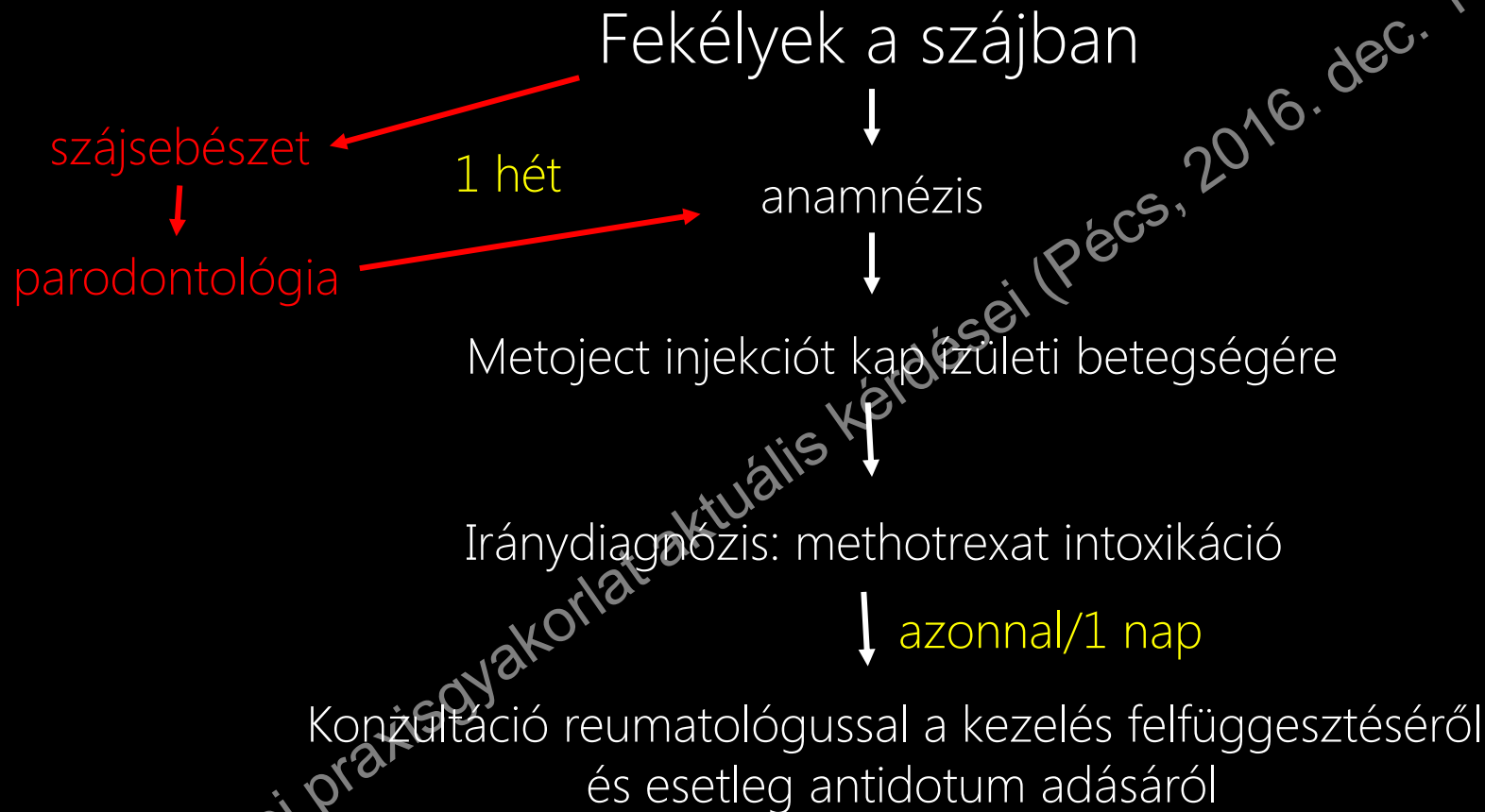
- lehet-e a tünet a gyógyszer mellékhatása?
- kell-e antibiotikum profilaxis?

Fogorvosi szakrendelésre utalás nem minden esetben szükséges

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

MI A FOGORVOS FELADATA?

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)

IMMUNSZUPPRESSZÁLTAK PARODONTOLÓGIAI KEZELÉSE

1. GÓCKUTATÁS

- az immunszuppresszív kezelés **ELŐTT** szükséges

2. GÓC SZANÁLÁS

- RADIKÁLIS szanálás szükséges (szájsebészeti, endodontiai, parodontológiai)
- **szakrendelésen történjen**
- jó szájhygiéne kialakítása elengedhetetlen

3. FENNTARTÓ KEZELÉS

- **általános fogászati praxisban** végzendő
- ANTIBIOTIKUM PROFILAXIS (nincs nemzetközileg elfogadott protokoll, ezért egyéni mérlegelés szükséges a kezelőorvossal konzultálva)
- JÓ SZÁJHYGIÉNE FENNTARTÁSA A LÉNYEG

ÖSSZEFOGLALÁS

- Az immunrendszer károsodásai sokféle módon jelentkezhetnek és jelentős hatással vannak a parodontium és szájnyálkahártya egészségére
- Az immunrendszer szerepének ismeretével segíthetünk eloszlatni a páciensek tévhiteit (sorvadás, genetikai betegség, stb.), ami segíthet a sikeresebb együttműködésben és kezelésben
- A részletes anamnézis felvétel (alapbetegségek, gyógyszerek) segít a kockázatok felmérésében és a sikeresebb kezelési terv felállításában.
- Számos betegség esetén fontos a kezelőorvossal való konzultáció (diabetes, autoimmun betegségek, daganatos betegségek, stb.)
- A fogorvos kiemelt szerepe egyes betegségek korai felismerésében

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

A napi praxisgyakorlat aktuális kérdései (Pécs, 2016. dec. 14-16.)